



Տնտեսական Զարգացման և Հետազոտությունների Կենտրոն

# Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (ՏԻՄ)

# ԻՆՔ Ե ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ

Տեղական ինքնակառավարումը համայնքի իրավունքն ու կարողությունն Ե՝ սեփական պատասխանատվությամբ բնակիչների բարօրության նպատակով Սահմանադրությանը և օրենքներին համապատասխան լուծելու տեղական նշանակության հարցերը:

Տեղական ինքնակառավարումն իրականացվում է ՀՀ Սահմանադրությանը և օրենքներին համապատասխան:

# ՀՅ Վարչատարածքային միավորները

Հայաստանի Հանրապետության  
վարչատարածքային միավորներն են մարզերն ու  
համայնքները:



Հայաստանի Հանրապետությունը բաղկացած է տասը մարզից, որոնք իրենց հերթին բաժանվում են քաղաքային և գյուղական համայնքների, և Երևան քաղաքից, որը համայնք է, և այնտեղ տեղական ինքնակառավարման առանձնահատկությունները սահմանվում են «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՅ օրենքով:

## ՀՀ Մարզերը

Մարզպետներն իրագործում են կառավարության տարածքային քաղաքականությունը, համակարգում են գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների գործունեությունը:

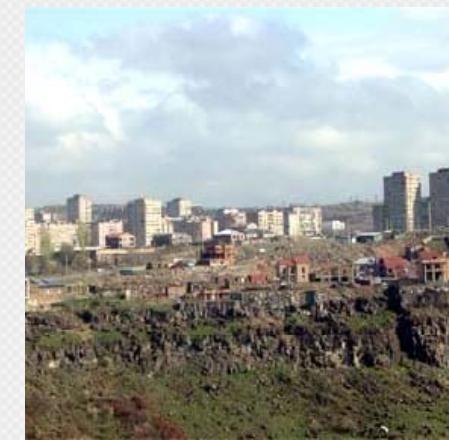
Մարզպետները պաշտոնի նշանակվում և ազատվում են Կառավարության որոշմամբ, և հաշվետու և պատասխանատու են Կառավարության առջև:

# Հայաստանի Հանրապետության համայնքները

Համայնքը բնակիչների հանրություն և  
վարչատարածքային միավոր է:

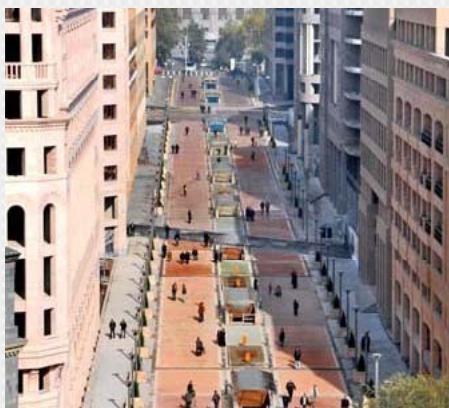
Համայնքի սահմաններում բնակիչներն ուղղակիորեն կամ օրենքով սահմանված ընտրովի մարմինների միջոցով իրականացնում են տեղական ինքնակառավարում:

Համայնքն իրավաբանական անձ է, ունի սեփականության իրավունք և գույքային այլ իրավունքներ:



**Երևան քաղաքը համայնք Ե՝  
Երևանի բնակչության հանրություն:**

**Երևանը բաժանված է 12 վարչական  
շրջանների՝ թաղային համայնքների:**



# **Երևան քաղաքի կառավարումը**

Երևանի տեղական ինքսակառավարման  
մարմիններն են Ավագանին և Քաղաքապետը:

**Ավագանին** Երևանում տեղական  
ինքսակառավարման բարձրագույն մարմին է, որը  
վերահսկողություն է իրականացնում  
քաղաքապետի գործունեության նկատմամբ:

Երևանի Ավագանին կազմված է 65 անդամից և  
ընտրվում է մեծամասնական կարգով:

Ավագանին ընտրվում է չորս տարի ժամկետով:

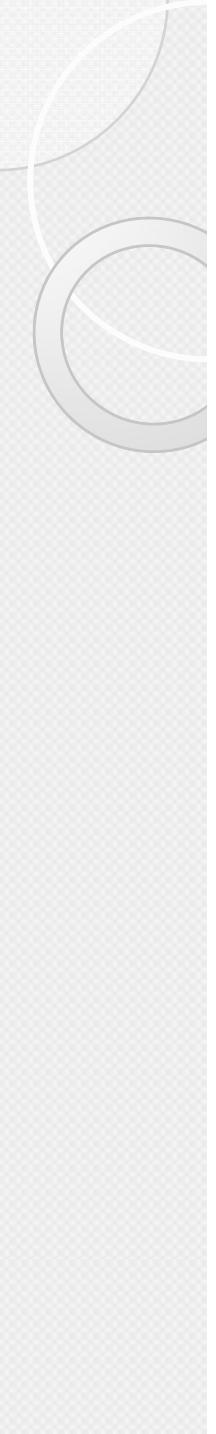
## Երևան քաղաքի կառավարումը (2)

Երևան քաղաքի քաղաքապետը տեղական ինքսակառավարման մարմին է, ներկայացնում է Երևանը՝ որպես համայնք, ավագանին և քաղաքապետարանը այլ անձանց և մարմինների հետ հարաբերություններում, ղեկավարում է քաղաքապետարանը, հանդիսանում է Ավագանու անդամ:

Քաղաքապետն ընտրվում է իրեն ընտրած ավագանու լիազորությունների ողջ ժամկետով:



Երևանի քաղաքապետ՝  
Գագիկ Բեգլարյան



# Քաղաքապետի ընտրությունները

- ❖ Եթե ավագանու ընտրությունների արդյունքով ընտրություններին մասնակցող կուսակցություններից մեկը ստանում է ավագանու անդամների տեղերի 50 տոկոսից ավելին, ապա այդ կուսակցության թեկնածուների ցուցակի առաջին հորիզոնականում գտնվող անձը օրենքի ուժով համարվում է ընտրված քաղաքապետ:
- ❖ Այդ անձի՝ քաղաքապետին առաջադրվող պահանջներին չհամապատասխանելու կամ հրաժարվելու դեպքում, կամ եթե ավագանու ընտրությունների արդյունքով որևէ կուսակցություն չի ստանում ավագանու անդամների տեղերի 50 տոկոսից ավելին, ապա քաղաքապետն ընտրվում է գաղտնի քվեարկության միջոցով:
- ❖ Մեկից ավելի թեկնածու առաջադրվելու դեպքում քաղաքապետ է ընտրվում այն թեկնածուն, որը ստանում է ավագանու անդամների ընդիանուր թվի ծայների մեծամասնությունը: Զայների մեծամասնությունը չստանալու դեպքում՝ երկու առավելագույն ծայն հավաքած թեկնածուների միջև անց է կացվում երկրորդ ընտրական փուլ:

# Համայնքի ինքնակառավարումը

Համայնքն իր ինքնակառավարման իրավունքն իրականացնում է օրենքով սահմանված կարգով ընտրված տեղական ինքնակառավարման մարմինների՝ **համայնքի ղեկավարի** և **համայնքի ավագանու** միջոցով, որոնք օրենքով սահմանված կարգով ընտրվում են չորս տարի ժամկետով:

**Համայնքի ավագանին** ներկայացուցչական մարմին է և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ և «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքով նախատեսված լիազորություններ:

**Համայնքի ղեկավարը** (քաղաքային համայնքում՝ քաղաքապետը, գյուղական համայնքում՝ գյուղապետը) պաշտոնապես ներկայացնում է համայնքը, համայնքի գործադիր մարմինն է և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ և «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքով նախատեսված լիազորություններ:

# Համայնքի զարգացման ծրագիրը և բյուջեն

Յուրաքանչյուր համայնքի քառամյա զարգացման ծրագիրը մշակվում է համայնքի ղեկավարի և հաստատվում ավագանու կողմից:

Համայնքի բյուջեն եկամուտների (մուտքերի) ձևավորման և ծախսման մեկ տարվա ֆինանսական ծրագիրն է, որը նպատակառուղղվում է համայնքի քառամյա զարգացման ծրագրի և համայնքին՝ օրենքով վերապահված լիազորությունների իրականացմանը: Այն կազմվում է համայնքի ղեկավարի և հաստատվում ավագանու կողմից:

Համայնքի բյուջեն բաղկացած է վարչական և ֆոնդային մասերից:

# Համայնքի բյուջեի վարչական և ֆոնդային մասեր

Համայնքի բյուջեի վարչական մասից ֆինանսավորվում են պարտադիր և կամավոր լիազորությունների իրականացման հետ կապված ընթացիկ (ՅՅ բյուջետային օրենսդրությամբ սահմանված իմաստով), պետության պատվիրակված լիազորությունների կատարման և ֆոնդային մաս միշոցների մասհանումների գծով ծախսերը, վարչական մասի ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ներգրաված բյուջետային փոխատվությունների մարումը, ինչպես նաև բյուջետային փոխատվությունների տրամադրումը:

Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասից ֆինանսավորվում են պարտադիր և կամավոր լիազորությունների իրականացման հետ կապված կապիտալ (ՅՅ բյուջետային օրենսդրությամբ սահմանված իմաստով) ծախսերը, ֆոնդային մասի ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ներգրաված վարկերի մարումը, ինչպես նաև բյուջետային փոխատվությունների տրամադրումը:

# Ֆինանսական համահարթեցում

Ֆինանսական համահարթեցումը համայնքների ներդաշնակ զարգացումն ապահովելու նպատակով տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից օրենքով սահմանված լիազորությունների հրականացման համար համայնքների ֆինանսական հնարավորությունների միջև առկա տարբերության նվազեցումն է:

Համայնքների ներդաշնակ զարգացումն ապահովելու նպատակով նրանց հատկացվում են դուտացիաներ: